

Казка про вдову Ганну-Шулячку, Черного Козака і страшне закляття

(казка-дума)

На околиці нашого села, якраз над річкою, жила собі вдова Ганна. Чоловік її був добрий і славний козак Шуляк, та загинув у бою з татарами. Зосталася Ганна сама з маленькою дочкою Явдошкою. Тож люди на селі так і звали Ганну — Шулячкою.

Лишилось у Ганни невеличке поле біля високої могили, пара воликів та, на згадку про чоловіка, коралове намисто, яке він привіз їй із далекого походу в Туреччину. Гарне намисто — дванадцять разків червоних коралів ціни неміряної. Ганна була молода і вродлива, та ще й роботяща, але хіба багато жінка без чоловіка зробить? А орати-сіяти треба. Тяжко Ганні орати. Воли не слухаються, плуг важенний, леміш у землю не лізе, ноги за ріллю чіпляються. Помучилася так Ганна до ночі, та й уклалася спати з Явдошкою на возі.

Заснула Ганна, як у воду впала, тільки очі заплющила — і вже спить. А вранці прокинулася — що за чудасія? Усе поле виоране, засіяне і заскороджене. Воли розпряжені — сіном собі ремигають, ярма понакривані, та ще й казанок із кулешем на багатті кипить-укипає.

Подивилася Ганна кругом, поза кущі позаглядала — нікого не видно. Приїхала вдова додому та все дивується — хто поле виорав? А вдома дивиться — за ніч хтось тин підправив, ще через ніч хтось дров нарубав. Так, ніби хазяїн у хаті з'явився. Уже Ганні і страшно, і цікаво: хто ж це по ночах у неї хазяїнує, та знаку не подає?

Пробувала Ганна підслідити гостя нічного, але тільки ніч наставала, то такий тяжкий сон на вдову находив, що нічого не чула аж до самого ранку.

Уже й місяць минув, уже й другий, а в Ганни все ніч у ніч хтось порядкує.

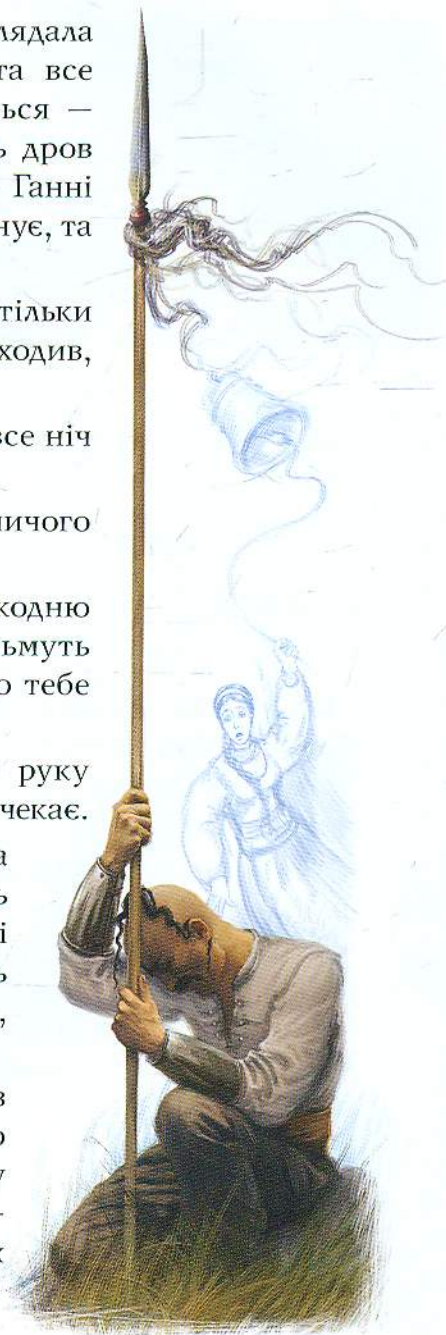
Пішла Ганна до ворожки, розповіла про таємничого гостя, а та їй і каже:

— Візьми, доню, в руку затисни великодню крашанку, що у церкві святила, то й не візьмуть тебе чари і ти не заснеш. Тоді й побачиш, хто до тебе вночі приходить.

Зробила Ганна, як ворожка веліла: взяла в руку крашанку червону, сіла в садочку під яблунею та й чекає.

Село послудило — тихо стало, на місяць хмарка насунула. Коли це дивиться Ганна — заходить у двір козак високий, ставний, красивий. У руці спис тримає, а на повіді коня веде. Козак увесь у чорному — шапка на ньому чорна, кирея чорна, шаровари чорні, тільки лице біліє та очі горять.

Устромив козак списа в землю, припнув до нього коня, а сам жупана чорного шовкового скинув, рукави засукав та й заходився криничку підправляти в садочку. Та так гарно і вправно — робота ніби сама робиться, сокира в руках аж виспіває.

Задивилася Ганна на козака, аж замилувалася — такий уже гарний та роботящий! А під ранок заіржав кінь, копитом забив. Козак у сідло скочив та й гей із двору.

З того часу стала Ганна вночі козака піджидати та нищечком підглядати за ним — сподобався він їй.

А якось уночі козак той чорний лагодив ясла у хліві, під ранок скочив на коня та й поїхав. А Ганна вранці подоїла — аж молоко скисло! «Ох, — думає Ганна, — щось тут нечисте, раз молоко від нього кисне».

Побігла Ганна знову до ворожки і розповіла все як є.

— Ой, доню, недобрий то знак, — каже ворожка, — це вже якась нечиста сила до тебе внадилася. Зроби от що: придивись, де він до тебе у двір входить. Як вночі зайде, ти на тому місці на землі хреста намалюй. Нечистий такий закон має: якою дорогою зайшов, такою й вийти мусить. А той хрест козака не пустить — тут його і впіймаєш. Тоді й узнаєш, хто він. Тільки ж гляди, не випусти його!

Діждалася Ганна ночі, та й чекає, коли чорний козак з'явиться. Опівночі заїздить той у двір, коня припнув і до роботи взявся. А Ганна тишком-нишком до воріт пробралася і на землі хреста намалювала.

Під ранок кінь копитом забив, заіржав, козак у сідло скочив — і до воріт. А у воротах кінь дибки став, наче на стіну наштовхнувся. Козак глянув — аж на землі хрест намальований! Зблід козак ще дужче, глянув по подвір'ї і побачив Ганну за діжкою.

— Отак ти, Ганно, мені за добро моє платиш? — каже козак. — Згубити мене надумала?!

— Ні, козаче, — каже Ганна, — Не хочу я тебе згубити, а тільки хочу знати, хто ти, чому мені допомагаєш і чого ховаєшся? Чи не буде мені біди якої від тебе?

— Ні, Ганно, не буде тобі біди від мене, — каже козак, — а тільки не можу я тобі розказати про себе. Та, видно, доведеться, бо як ти хреста не зітреш і мене ранок застане, то загину я без сліду. Давно те діялося... Гнала наша сотня татар, багато ми їх посікли, та ще більше не встигли. Зупинилися на ніч у цьому лісі, а мене лишили на чатах. Повкладалися, поснули козаки.

